

Gunda Jørgensens prædiken langfredag

Taler

Gunda Jørgensen
Sognepræst

Sted

Vandborg og Ferring Kirker

Omstændigheder**Prædikentekst**

Markusevangeliet kapitel 15

Salmer

Hil dig, Frelser og Forsoner
Gak under Jesu kors at stå
O hoved, højt forhånet
Det hellige kors, vor Herre selv bar

Prædikenen er holdt i 1990'erne, men en præcis dato kendes ikke.

OFFER

Engang gik Isak med sin far Abraham til offerstedet på Morija bjerg. Han havde et brændeknippe på ryggen. Han skulle ofres deroppe på bjerget. Hans far havde ild og kniv med sig.

Men Gud råbte fra himlen og standsede Abrahams hånd, før kniven stak Isak. En vædder, der stod med hornene viklet ind i et tjørnekrat i nærheden, blev ofret i stedet for.

Den historie fortælles af folk på jorden, for at fædre aldrig mere skal ofre sønner, – for at sige at liv ikke vindes ved blod, og at Gud ikke kræver den slags offergaver.

Jesus gik samme vej som Isak, opad bjerget med træ på ryggen. Det var korsbjælken, han selv skulle slæbe til retterstedet. Golgatha kaldte man nu det sted, der i gamle dage hed Morija. Bjerget havde skiftet navn i tidernes løb, vejen

og offerstedet var det samme. Men ved dette drab lød ingen stemme fra himlen, og ingen standsede de hænder, der naglede Jesus til korset og stak spyd i hans side, så blodet løb af ham.

Ingen himmelsk magt standsede menneskers blodtørst – al den blinde ondskab, og hævnlysten, der rasede, fordi man ikke tålte Jesu godhed, og fordi den frihed, han forkyndte, var farlig. Hans sorgløse, for ikke at sige løsslupne, uddeling af syndernes forladelse virkede opløsende på enhver autoritet og var en trussel for samfundet.

Jødernes råd havde, i deres iver efter at få Jesus uskadeliggjort, fundet det forløsende ord i udtrykket: "Det er bedre at én lider, end at hele folket går til grunde". En praktisk, forståelig regel, der understøtter enhver samfundsdannelse, men samtidig er det så også ord, der måtte slå dommerne selv for munden, eftersom deres lov udtrykkelig forbød at udlevere en enkelt person for at redde de mange. Denne lov gjaldt, hvis for eksempel en by blev omringet af fjender, og fjenden så forlangte et antal gidsler udleveret som pris for at skåne byen. Da var det lige meget, om det var ti eller hundrede eller tusinde gidsler, der blev forlangt, – man måtte ingen udlevere. Det var bedre, at hele byen gik til grunde, end at nogen gjorde sig skyldig i forræderi ved at udlevere – ofre – andre.

Sådan sagde Guds lov.

Denne lov har selvsagt stået sin prøve op gennem tiderne, og den er meget diskuteret: Kan det i visse situationer forsvares at udlevere en enkelt, eller nogle få, for at redde manges liv? Det er en besnærende tanke. Hensigten er jo god, og målet er godt!

I hitlertidens jødeghettoer blev dette det store spørgsmål for de jøderåd, som tyskerne indsatte til at styre og administrere ghettoerne, for det blev jøderne selv, der skulle lave lister over de personer, der blev udleveret, først til slavearbejde og siden til udryddelse. Det begyndte med, at der forlangtes hundrede personer til arbejde, så blev det tusinde, og siden ti tusinde. Var man en gang gået ind på fjendens vilkår, blev man fanger af systemet, idet man administrerede det. Og spørgsmålet blev efterhånden kun hvor mange, der kunne reddes, – måske, hvis man handlede klogt indenfor de givne muligheder. Men det endte altid med at ghettoen blev tømt og udslettet, alle blev deporteret,

og mange fik blod på hænderne undervejs, fordi de havde nægtet at tro på fjendens plan, tro på hans ondskab og indse, at det var hele det jødiske folk, alle Abrahams børn, han ville til livs.

Men i ghettoen i Krilov havde tyskerne udpeget en mand ved navn Efraim til præsident for jøderådet. En dag ønskede de at se en liste over tredive personer, der skulle bruges til slavearbejde. Efraim udfærdigede listen med navnene og gav den til byens kommandant, der fik et chok da han læste – det samme navn skrevet tredive gange, og det var Efraims eget navn der stod. For han vidste, at man aldrig kan udlevere én for at redde de mange. Men en mand kan udlevere sig selv, ofre sig selv.

De jøder i det store råd i Jerusalem, der så Jesu fjernelse som en praktisk løsning på et folkeligt problem, tog fejl. De ville undgå optøjer og uro, de ville have styr på masserne. Og der skete lige det modsatte efter Jesu død. Yderligtgående bevægelser voksede, og splittelserne mellem de forskellige jødiske grupper blev så store, at landet blev aldeles ustyrligt, og det endte, som vi ved, med den store romerske strafekspedition under Titus: Jerusalems ødelæggelse og jødernes adspredelse ud over verden. Den enes død havde ikke reddet de mange. Tværtimod så det ud som om hele jødefolket gik til grunde mindre end 40 år efter Jesu død.

Jøderne forrødte en af deres egne. De udstødte profeten fra Nazareth, for kan noget godt vel komme fra Nazareth? Og romermagten førte rådets dom ud i livet på grund af landshøvdingen Pilatus' fejhed og politiske tænkning: Hvem kunne det bedst betale sig at være venner med? Og så måtte der ses stort på retfærdigheden. Pilatus fandt ingen skyld hos manden, men ville holde fred med magthaverne i alle lejre, og det for enhver pris.

Og alle såkaldte almindelige mennesker, det tavse flertal, de der altid bedyrer deres uskyld, fordi de ingen magt og indflydelse har, – de hengav sig til det makabre skuespil på retterstedet, de berusede sig i torturen, følte sig stærke på grund af offerets afmagt, og de hånede og spottede ham.

Nu hang han der, ophøjet over dem allesammen, så kunne han prøve, om han med panden kunne slå hul i himmelhvælvet og nå ind til Gud selv. Nu skulle det vise sig, om han stod i den nære forbindelse til Gud, som han selv havde sagt.

Det ville vise sig, om Gud ville have ham og kendes ved ham.

Men Gud steg ikke ned for at løse sønnen fra korset, og han råbte ikke fra himlen for at standse pinslerne og ydmygelserne. Den martrede krop fik ingen lindring og det forpinte sind ingen trøst.

Men solen forsvandt og der blev mørke – midt på dagen, fra den 6. til den 9. time, står der skrevet. Som om verden var ved at vende tilbage til det første kaos, det forskelsløse mørke, der var før Gud begyndte at skabe, begyndte at tale sit ord, og lod lys komme af det. Det var, som om Gud selv havde opgivet ånden og sluppet sit tag i verden.

Og Jesus råbte dødsens ræd og forladt mod den mørke, stumme himmel. Han råbte i et menneskes yderste ensomhed: "Min Gud, min Gud, hvorfor har du forladt mig". Så sagde han ikke mere. Han døde. Men lyset begyndte at vende tilbage, det skubbede lidt efter lidt mørket til side, og kvinderne, der var blevet ved korset, så Jesu døde krop tegne sig mod en horisont, der lå som en kæmpeglorie omkring ham.

Jesus var død, men Gud åndede stadig på verden. Det var, som tog han atter fat omkring jorden, idet lyset vendte tilbage.

For der var sket noget, mens mørket rugede over jorden. Gud havde omsider fået det svar, han havde ventet på, siden mennesket vendte ryggen til ham i Paradishaven, da Adam gemte sig i buskene, og Gud måtte kalde ham frem i aftenkøligheden: "Adam, hvor er du?"

Siden da havde Gud kun hørt løgne og undskyldninger og bortforklaringer fra jordens mennesker. Altid ville de værgе sig imod ham eller kæmpe imod ham for at hævde sig selv og deres små viljer. Aldrig så han sit billede tegnet tydeligt i noget jordisk menneske. Det var altid karikaturer eller blege livløse efterligninger. Men her, i den blødende afmægtige mand på korset, her så Gud det menneske, han havde ventet efter. Han så et menneske, der aldrig gjorde ondt, og som nu, da verden blev øde og tom, svarede Gud tilbage med hans eget gamle spørgsmål.

"Menneske, hvor er du?" havde Gud kaldt ved verdens begyndelse. Nu kaldte mennesket tilbage: "Gud, hvor er du? – Min Gud, min Gud, hvorfor har du

forladt mig?"

Det svar fik Gud fra jorden i tidens fylde, og himlen klarede op omkring den døde mand på korset, og menneskehænder kunne tage ham ned og svøbe ham i ligtøj og lægge ham i grav.

De rullede en sten for gravhulen, og de så ikke andet end død, de vidste ikke om andet end livets forlis og altings bliven til ingenting.

Nattemørket sænkede sig over graven og jorden.

Men Gud vidste bedre.

Amen.

Kilde

"Prædikener fra i går til i morgen. En postil over 2. tekstrække". Redigeret af Sabine Bech-Hansen, Peter Hedegaard og Henrik Wigh-Poulsen. Forlaget ANIS. 1995. Side 126-129.

Kildetype

Dokumentation i bogværk

Tags

Første tekstrække, Langfredag, Prædiken, Prædikener fra 2000-tallet

URI

<https://www.dansketaler.dk/tale/gunda-jorgensens-praediken-langfredag>